

יש לנו איפה הצדקה להחליט, כי אותן הקבוצות של פתגמים וטימרות הנמצאות בסגנון וסדר אחד בשתי התוספיות ששמשו להן כיסוד, הן הנן המשנה הקדומה של מסכת אבות. מסכת אבות הקדומה הזאת נחלקה לפי זה רק לשלשה פרקים והם:

- (א) האבות עד הלל ושטאי (פרק א' משנה א'—ט"ז).
- (ב) ר' יוחנן בן זכאי ותלמידיו (פרק ב' משנה ח'—י"ד).
- (ג) פתגמים הקשורים במספרים עשרה, שבעה ואולי גם ארבעת (פרק ה', א'—ה'; ז'—י' ועוד איזה מקומות שבפרק זה).

שלשה הפרקים הללו של המערכת העתיקה נשארו בשלימות גם בשתי התוספיות המאוחרות. הן הנן הנרעין שעליהן הוסיפו העורכים המאוחרים התוספות השונות. ואחרי שבמסכת אבות הקדומה נזכרים כבר החכמים של הדור השני של התנאים ר' אליעזר ור' יהושע כאבות הקבלה, הנה בודאי שעריכתה היתה בדור השלישי, בזמנו של ר' עקיבא וקרוב הדבר שר' עקיבא בעצמו היה עורכת. תכנית

סדורה של מסכת אבות דר' עקיבא (הננו מרשים לנו להשתמש בשם זה) היא ברורה למדי וניכרת לעינים. עשרה דורות של אבות הקבלה עמדו להם לישראל מימות אנשי כנסת הגדולה עד הזמן הזה. בן חשבה למצער הכרונולוגיה שבאותו הזמן. ר' אלעזר בן עזריא, בן דורם של ר' אליעזר ור' יהושע היה עשירי לעזרא, ונמנה בתור העשירי בדור למשפחת עזרא שעליה התיחס (ברכות כ"ז ע"ב). עשרה דורות הללו הם: (א) אנשי כנסת הגדולה. (ב) שמעון הצדיק. (ג) אנטיגנוס איש סוכו²⁹). (ד—ח) חמשת הזוגות. (ט) ר' יוחנן בן זכאי. (י) תלמידי ר' יוחנן בן זכאי שהיו רבותיו של רבי עקיבא.